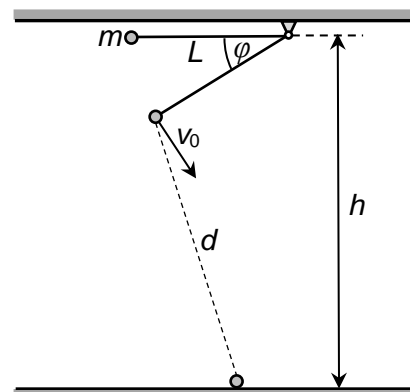

41. MIKOLA SÁNDOR FIZIKAVERSENY
DÖNTŐ - GIMNÁZIUM 10. OSZTÁLY (II. kat.)
PÉCS 2022

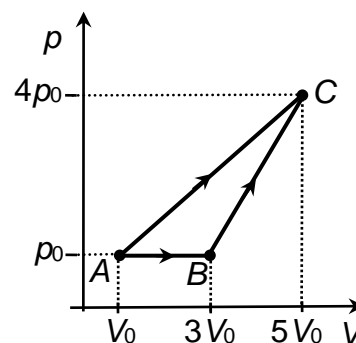
1. Vékony, $L = 0,9$ m hosszú fonálból és $m = 0,5$ kg tömegű, elhanyagolható méretű fémgömbből készült fonálingát a mennyezethez erősítettünk, majd vízszintes helyzetből, a talaj feletti, $h = 2,925$ m magasságban lévő pontból kezdősebesség nélkül elengedtünk. A fonál maximálisan $F = 7,5$ N erőt bír ki elszakadás nélkül. $g = 10$ m/s².

- a) Mekkora φ szögelfordulás pillanatában szakadt el a fonál?
- b) Határozzuk meg a fémgömb sebességét a fonál elszakadásának pillanatában!
- c) Milyen d távol ért talajt az inga gömbje az elszakadás helyétől?

(Holics László, Budapest)

2. Bizonyos mennyiségű ideális gáz az ábrán látható $A \rightarrow C$ folyamatban $Q_{AC} = 3850$ J hőt, a $B \rightarrow C$ folyamatban pedig $Q_{BC} = 3050$ J hőt vesz fel.

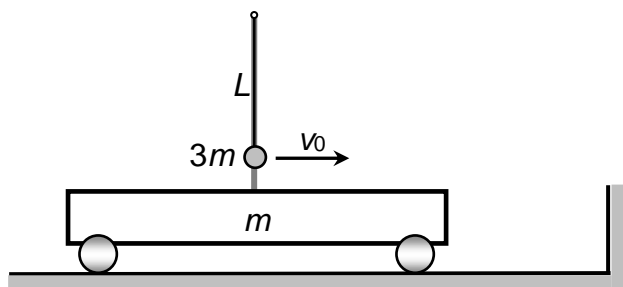

- a) Lehet-e ez a gáz oxigén?
- b) Mennyi hőt kell közölni a gázzal az $A \rightarrow B$ folyamat során?
- c) Határozzuk meg az $ACBA$ körfolyamat hatásfokát!

(Kotek László, Pécs)

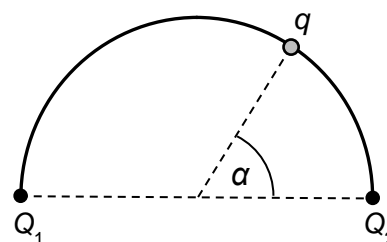
3. Az ábrán látható nem rögzített, m tömegű kocsin $3m$ tömegű, $L = 0,746$ m hosszúságú fonálinga függ. A $3m$ tömegű pontszerű testnek pillanatszerűen, a fonálra merőleges $v_0 = \sqrt{8} \frac{m}{s}$ kezdősebességet adunk. A kocsi felépítése homogén és szimmetrikus. A súrlódás, közegellenállás elhanyagolható, $g = 10 \frac{m}{s^2}$.

- Az indítás után milyen magasra emelkedik a $3m$ tömegű test?
- Az emelkedés befejeződésének pillanatában mekkora erő feszíti a fonalat?
- A fonál legközelebbi függőleges helyzetében a kocsi egy, a sebességére merőleges fallal ütközik rugalmasan és pillanatszerűen. Határozzuk meg a tömegközéppont sebességét az ütközés utáni pillanatban!

(Koncz Károly, Szigetvár)

4. Szigetelő anyagból készült, félkör alakú pályán q töltésű, m tömegű, átfúrt golyó mozoghat súrlódás nélkül. A pálya két végéhez Q_1 és Q_2 töltéseket rögzítettünk. A töltések pozitív előjelűek és elhanyagolható méretűek. Amikor a pálya vízszintes síkban van, a q töltés egyensúlyi helyzetében $\alpha = 60^\circ$. A pályát függőleges helyzetbe forgatva úgy, hogy a rögzített töltéseket összekötő szakasz vízszintes, a q töltés egyensúlyi helyzetében $\alpha = 30^\circ$.

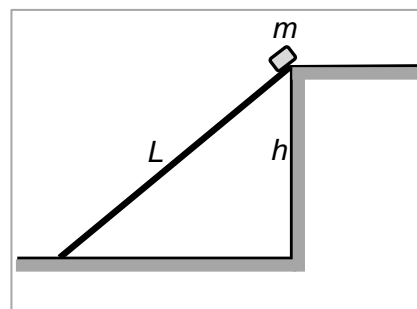
- Mekkora a Q_1/Q_2 arány?
- Hányszorosa a pálya függőleges helyzetében, egyensúly esetén a golyó súlya a Q_1 töltés által a golyóra kifejtett elektrosztatikus erőnek?
- A pálya vízszintes helyzetében a q töltésű golyót Q_1 felé mozgatjuk $\alpha = 120^\circ$ -os helyzetig, majd kezdősebesség nélkül elengedjük. Mozgása közben mekkora lesz a golyó gyorsulása abban a pillanatban, amikor a sebessége a legnagyobb?

(Szkładányi András, Baja)

EREDMÉNYES VERSENYZÉST KÍVÁN A SZERVEZŐBIZOTTSÁG!

41. MIKOLA SÁNDOR FIZIKAVERSENY
DÖNTŐ - TECHNIUM 10. OSZTÁLY (IV. kat.)
PÉCS 2022

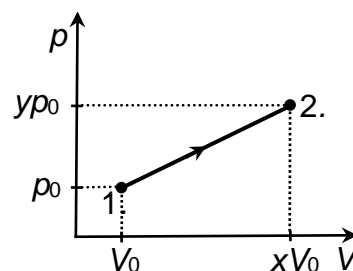
1. Vízszintes terepen található, $h = 9,6$ m mély, szintén vízszintes aljú gödör peremére egy $L = 16$ m hosszúságú gerendát tettünk (lásd ábra). Egy, a gerendára helyezett, kisméretű test $t_1 = 4$ s alatt csúszott végig rajta. A közegellenállás elhanyagolható, $g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$.

- a) Mekkora a test és a gerenda közötti csúszási súrlódási tényező?
- b) Mekkora v_0 kezdősebességgel kell a testet indítani a gödör aljáról ahhoz, hogy ugyanannyi ideig mozogjon a gerendán, mint azt elhagyva, a levegőben?

(Suhajda János, Kiskőrös)

2. Egyatomos ideális gáz az ábrán látható folyamatot végzi. A folyamat során a gáz belső energiájának megváltozása 4200 J, a gáz által végzett munka 1600 J. Ismert, hogy $p_0 V_0 = 200$ J.

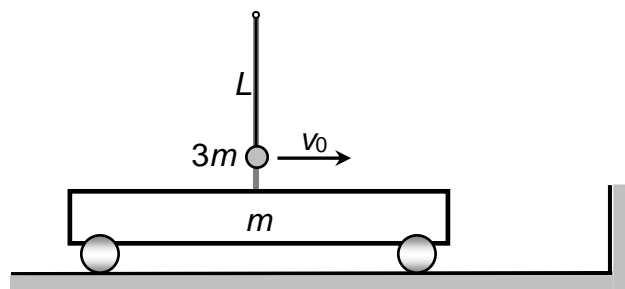

- a) Határozzuk meg x és y értékét!
- b) Hányszor nagyobb a gáz Kelvin-skálán mért hőmérséklete a $V_3 = 2V_0$ térfogatú állapotban, mint amennyi a kezdő állapotban volt?

(Kotek László, Pécs)

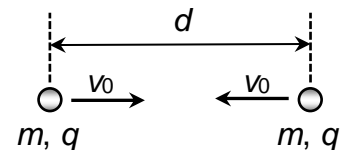
3. Az ábrán látható nem rögzített, m tömegű kocsin $3m$ tömegű, $L = 0,8$ m hosszúságú fonálinga függ. A $3m$ tömegű pontszerű testnek pillanatszerűen, a fonálra merőleges $v_0 = \sqrt{8} \frac{m}{s}$ kezdősebességet adunk. A kocsi felépítése homogén és szimmetrikus. A súrlódás, közegellenállás elhanyagolható, $g = 10 \frac{m}{s^2}$.

- Az indítás után milyen magasra emelkedik a $3m$ tömegű test?
- A fonál legközelebbi függőleges helyzetében a kocsi egy, a sebességére merőleges fallal ütközik rugalmasan és pillanatszerűen. Határozzuk meg a testek sebességét az ütközés utáni pillanatban!
- Mekkora erő ébred a fonálban a fallal való ütközés utáni pillanatban?

(Koncz Károly, Szigetvár)

4. Vízszintes talaj felett, azonos magasságban, egymástól $d = 40$ cm távolságra két, azonos $m = 0,9$ g tömegű, q töltésű, pontszerűnek tekinthető gyöngyszem található. A d távolságban lévő gyöngyszemek mg erővel taszítják egymást. Egy adott pillanatban a gyöngyszemeket $v_0 = 2$ m/s sebességgel elindítjuk egymás felé. Ezt követően a kis testek függőleges irányú sebességgel érnek talajt. A közegellenállás elhanyagolható, $g = 10 \frac{m}{s^2}$.

- Határozzuk meg a d távolságra lévő gyöngyszemek alkotta rendszer elektrosztatikus potenciális energiáját!
- Mekkora távolságra vannak egymástól a gyöngyszemek a talajba való becsapódás pillanatában?
- Hányszorosára növekszik a kezdeti mg taszítóerő a talajra érkezés előtti pillanatban?

(Zsigri Ferenc, Budapest)

EREDMÉNYES VERSENYZÉST KÍVÁN A SZERVEZŐBIZOTTSÁG!